

İNSAN TİCARETİ VE FUHUŞUN ULUSLARARASI DÜZENLEMELER ÇERÇEVESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ

*An Overview of Prostitution and Traffic on Human Beings
under International Legislation*

Arş. Gör. Sultan Şahin* , Prof. Dr. Oğuz Polat**

ÖZET

İnsanlığa karşı işlenebilecek en büyük suçlardan biri olan insan ticareti gün geçtikçe büyüyen bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. 20. yüzyılda insan hakları fikrinin doğurduğu bir çok koruyucu tedbir, sözleşme, beyanname ve uluslararası hukuk düzenlemelerine rağmen, insan ticareti önüne geçilemeyen büyük bir sorundur. İnsan ticareti sorunu, devletlerin ancak uluslararası işbirliği ile çözebileceği bir durumdur. Bu çalışmada uluslararası boyutta insan ticareti ve insan ticaretinin bir alt boyutu olan fuhuş incelenmiştir. Uluslararası düzeyde insan ticareti ve fuhuş ile ilgili hukuksal düzenlemeler, mevcut durum ve tedbirler ile Türkiye’de insan ticareti ve fuhuş ile ilgili hukuksal düzenlemeler, mevcut durum ve tedbirler karşılaştırılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Araştırmanın sonucunda Türkiye’de insan ticareti ile fuhuş konusunda ilgili çalışmaların son yıllarda artmış olduğu fakat uluslararası çalışmalar ile kıyaslandığında sınırlı kaldığı belirlenmiş ve ilerleyici eylemler ile ilgili öneriler getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: insan ticareti, fuhuş, çocuk fuhuşu, ticari cinsel sömürü, uluslar arası hukuk, insan hakları

ABSTRACT

Human trafficking, one of the major offense to the human being, is a problem that we face everyday as an outgrowth issue. To the contrary, all preventive protective action, convention, declaration and international law regulations, human trafficking is an irrepressible trouble. It is aimed in this study to review international legislations about human trafficking , prostitution and to discuss preventional measures about the problem .Also The scope of the problem in Turkey is discussed in the light of international legislations .It is determined, human trafficking and prostitution prevention studies are still limited compared with developed countries and brought forward some proposals.

Keywords: human trafficking, prostitution, child prostitution, commercial sexual exploitation, international law, human rights

◆◆◆◆

* Ankara Üniversitesi. sultansahin@gmail.com

** Marmara Üniversitesi, Emekli Öğretim Üyesi, Adli Tıp ABD.

GİRİŞ

İnsanlığa karşı işlenebilecek en büyük suçlardan biri olan insan ticareti gün geçtikçe büyüyen bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. 20. yüzyılda insan hakları fikrinin doğurduğu bir çok koruyucu tedbir, sözleşme, beyanname ve uluslararası hukuk düzenlemelerine rağmen, insan ticareti önüne geçilemeyen büyük bir sorundur.

Doğu bloğunun yıkılması ile Türkiye, kadın ticaretine açık bir hale gelmiştir. Bu konjonktürde Türkiye insan ticareti konusunda, bir son durak ülkedir.¹ Günümüzde ise, Orta Asya'dan, Ortadoğu'dan veya Afrika'dan getirilen insan ticareti mağdurlarının Avrupa'ya veya Amerika'ya transfer edilmesinde insan ticareti için Türkiye transit bir ülke olarak kullanılabilir.²

Bunun yanı sıra, yurtdışı insan ticareti boyutu unutulmamalıdır. Türkiye'de özellikle köylerden, kasabalardan ve/veya küçük şehirlerden kaçırılan, ümit tacirliği ile ikna edilen ve/veya kandırılan kişilerin büyük şehirlerde "insan ticareti", "ticari amaçlı fuhuş" ve "çocuk fuhuşu" kurbanı olarak istismara uğradığı unutulmaması gereken en önemli noktalardan biridir.

54

İnsan ticareti, kimi zaman bir insanın, emeğinin istismarı olarak karşımıza çıkarken kimi zaman organının satılması kimi zaman da fuhuş şebekeleri tarafından cinsel istismara uğraması olarak görülmektedir. Bilhassa fuhuş amaçlı zorla çalıştırılma insan ticaretinin büyük bir oranını kapsamaktadır.³

1990 sonrası kadın ve çocuk ticareti uluslararası toplumun başta gelen sorunlarından biri haline gelmiştir.⁴ Kadınlar ve kız çocukları daha çok fuhuş amaçlı çalıştırılırken, adamlar ve erkek çocukları daha çok işçi olarak zorla çalıştırılmaktadır. İnsan ticaretine çoğunlukla kadınlar ve çocuklar konu olmaktadır.⁵ Bu bağlamda insan ticareti ağırlıklı olarak cinsiyet ve yaşa dayalı bir olgu olarak değerlendirilebilir.

¹ Arslan, Çetin. 'İnsan Ticaret Suçu'. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 53(4): S.19-85, 2004.

² End Child Prostitution and Trafficking,(ECPAT), 'Ülke İlerleme Karnesi (Türkiye)', Copyright ECPAT International, Thailand, S.7, 2010.

³ Bernart, Frances P. ve Zhiliana, Tatyana. 'Human Trafficking: The Local Becomes Global'.Women &Criminal Justice, 20(1-2): S.2-9, 2010.

⁴ Özcan, Mehmet ve Arıcan Mehmet. 'AB Ceza Adalet Sisteminde Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti'. Uluslar arası Hukuk ve Politika, 4(15): S. 1-37, 2008.

⁵ Rao, Smitri ve Presenti, Christina. 'Understanding HumanTrafficking Origin: A CrossCountry Empirical Analysis'.Feminist Economics, 18(2): S.231-263, 2012.

İnsan ticaretinin önlenmesi için uluslararası işbirliği çok önemlidir. Uluslararası hukukun yıllar süresince ortaya çıkardığı hukuksal düzenlemeler, sözleşmeler ve belgeler her bir ülke için yol gösterici olmaktadır. Bunun yanı sıra her devlet kendi politikalarını belirleyebilmeli ve iç hukukunu uluslararası hukuk ışığında düzenleyebilmelidir. Skilbrei'nin de belirttiği gibi toplumun katılımı da bu politikaları destekler biçimde olmalıdır.⁶

Bu çalışmada, uluslararası boyutta insan ticareti ve insan ticaretinin bir alt boyutu olan fuhuş incelenmiştir. Uluslararası düzeyde insan ticareti ve fuhuş ile ilgili hukuksal düzenlemeler, mevcut durum ve tedbirler ile Türkiye'de insan ticareti ve fuhuş ile ilgili hukuksal düzenlemeler, mevcut durum ve tedbirler karşılaştırılarak açıklanmaya çalışılmıştır. Birleşmiş Milletler (UN), Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi (UNODC), Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF), Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (UNHCR), Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO), Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT), Uluslararası Göç Örgütü (IOM), **Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüyle Mücadele Ağı** (ECPAT), Uluslararası Af Örgütü (Amnesty International) kuruluşlarının raporları ve ilgili çalışmaları, Türkiye Cumhuriyeti İç İşleri Bakanlığı'nın raporları, Türk Ceza Kanunu incelenmiştir. Bunun yanı sıra literatür taraması için de **Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi (ULAKBİM)**, Springerlink, Taylor&Francis, EBSCOhost - Legal Collection veri tabanları taranmıştır.

I. İNSAN TİCARETİ VE FUHUŞ KAVRAMI

İnsan ticareti kavramı Birleşmiş Milletler ve uluslararası örgütler tarafından tanımlanmıştır. İnsan ticaretinde bir kişinin veya kişilerin nakledilmesi, sürgün edilmesi, barınma koşullarının değiştirilmesi, asker toplama, insan satışı gibi eylemler gerçekleştirilir. Kullanılan yol ise, tehdit veya güç kullanmak, zorlamak, kaçakçılık, kandırma, korunmasızlığı suiistimal etme, kurbanı kontrol altında tutan kişiye para ödemek veya fayda sağlamak şeklinde karşımıza çıkmaktadır. İnsan ticaretinin amacı çalıştırma, istismar, fuhuş/seks işçiliği, cinsel istismar, zorla çalıştırmak, esaret veya kölelik gibi uygulamalar, organ nakli ve birçok istismar çeşidi olarak karşımıza çıkmaktadır.⁷

⁶ Skilbrei, May-Len. *Taking Trafficking to Court*. Women & Criminal Justice 20(1-2): S.40-56, 2010.

⁷ United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *Global Report On Trafficking in Persons*, United Nations, New York S.16, 2012.

Fuhuş için kandırılan kadınların genellikle barmenlik, garsonluk, tezgahçılık ve masözlük mesleğinde buldukları belirlenmiştir.⁸ Fuhuş ticareti mağduru kadınlar arasında iyi eğitilmiş kadınların oranının yüksek olduğu asıl sorunun kadının vatandaşı olduğu ülkede ve/veya çalıştığı sektörde ekonomik özgürlüğünü kazanamamış olmasıdır.⁹ İletişim ağlarının, özellikle internetin sağladığı kolaylıklar ve bu suç üzerinden elde edilen önemli miktardaki yasadışı gelir, uluslararası suç şebekelerinin bu alanda yoğun faaliyette bulunmasına neden olmuştur.¹⁰

2000 yılında Birleşmiş Milletler tarafından kabul edilen “Sınırşan Örgütlü Suça Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesini Tamamlayan, Özellikle Kadınların ve Çocukların Olmak Üzere, İnsan Ticaretinin Önlenmesi, Bastırılması ve Cezalandırılması Protokolü (*Protocol to Prevent, Suppress and Punishing Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime*)”nde, Madde 3’te tanımlanan şekli ile “**İnsan ticareti**”, kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelmektedir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içermektedir.¹¹

İnsan ticareti bağlamında, “zorla çalıştırma” kavramının içeriği 1932 yılında yürürlüğe girmiş “ILO Cebri/Zorla Çalıştırma Sözleşmesi (*Forced Labour Convention No.29*)”nde tanımlanmıştır. “*Zorla (Cebri) ya da zorunlu çalıştırma kavramı*, herhangi bir kişinin herhangi bir ceza tehdidi altında yapmaya mecbur tutulduğu ve söz konusu kişinin bu çalışmayı gönüllü olarak teklif etmediği her türlü çalışma iş ya da hizmet anlamına gelir.”¹²

⁸ Albanese, Jay, ‘A Criminal Network Approach to Understanding & Measuring Trafficking in Human Beings. Measuring Human Trafficking’, Springer, New York, S. 55-71, 2007.

⁹ Rao, Smitri ve Presenti, Christina. ‘Understanding Human Trafficking Origin: A CrossCountry Empirical Analysis’. *Feminist Economics*, 18(2): S.231-263, 2012.

¹⁰ Özcan, Mehmet ve Arıcan Mehmet. ‘*AB Ceza Adalet Sisteminde Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti*’. *Uluslararası Hukuk ve Politika*, 4(15):S.1-37, 2008.

¹¹ <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4804.html>

¹² Gemalmaz, Mehmet Semih, ‘*İnsan Hakları Belgeleri Cilt V*’, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, S.394, 2004.

İnsan ticareti bağlamında, “zorla fuhuş” yaptırma kavramı ise 1951 yılında yürürlüğe girmiş “Birleşmiş Milletler İnsan Ticaretinin ve Başkalarının Fahişeliğinin Sömürülmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (*Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others*)” nin 1. Maddesinde açıkça tanımlanmıştır. Zorla fuhuş yaptırma, diğer bir kimsenin arzularını tatmin etmek üzere: (1) Bir başka kişiyi, onun rızası bulunsa bile, fahişelik amaçlarıyla temin etme, baştan çıkartma ya da yönlendirme (2) Bir başka kişinin, onun rızası bulunsa bile, fahişeliğini sömürme olarak tanımlanmıştır.¹³

Çocuğun cinsel sömürüsü/fuhuşu ise, bir yetişkin tarafından 18 yaş altındaki kişinin cinsel amaçlı kötüye kullanımudur. Bu çocuğa para verilmesi karşılığında olabileceği gibi üçüncü bir kişiye veya kişilere para verilmesi şeklinde de olabilir. Çocuğun cinsel sömürüsünde çocuğa cinsel veya ticari bir nesne olarak bakılmakta, çocuk, fuhuş veya pornografi için kullanılmaktadır. Çocuğun ticari olarak cinsel sömürüsü çocuğu zorlama veya kaba kuvvet kullanarak yapılmaktadır ve bu zorla yaptırılan bir iş olarak modern köleliğin bir başka şekli olarak yorumlanabilir.¹⁴ Çocuk fahişeliği bazı zamanlar organize olmayan ama genellikle organize halde yapılan küçük ölçekli kişisel karaborsacılıkla ya da büyük ölçekli geniş suç örgütleriyle ilgilidir.¹⁵ Çocuğun ticari olarak cinsel sömürüye uğradığının belirlenme aşamasında; insan ticaretindeki baskı, zorlama gibi kanıtlara ihtiyaç yoktur, 18 yaş altındaki her çocuk cinsel sömürüye uğradığı takdirde, durum çocuk ticareti olarak kabul edilmektedir.¹⁶

Çocukların cinsel açıdan sömürülmesi, aşağılayıcı ve onur kırıcıdır ve çocuğun hayatını tehdit eden sonuçlar doğurur. Başlıca üç tip cinsel sömürü vardır: (1) Pornografi, (2) fuhuş ve (3) çocuk seks turizmi. Çocuk fuhuşu; çocukların fuhuş sektöründe yetişkinlere pazarlanmasıdır. Hem erkek hem de kız çocuklar fuhuşta kullanılabilir.¹⁷ Cinsel sömürü amaçlı çocuk ticareti sürecinin üç önemli unsuru bulunmaktadır: mağdurlar, çocuk tacirleri (aracılar) ve sömürücüler (kullanıcılar). *Mağdurlar*, içinde bulunduğu kötü hayat şartlarından kurtulmak amacıyla ya kendisi ve ailesinin ya da çocuk tacirlerinin (aracıların) talebi doğrultusunda

¹³ Gemalmaz, Mehmet Semih, *a.g.e.* S.357

¹⁴ ECPAT, ‘Combating The Trafficking in Children for Sexual Purposes’, ECPAT Netherlands , Amsterdam,2006.S.6, 2006.

¹⁵ Polat, Oğuz, ‘Çocuk Fuhuşu’, 2012, <http://www.adlitip.org/cocuk-fuhusu/> Erişim tarihi: 07.05.2013.

¹⁶ Department of State, USA. ‘*Trafficking In Persons Report*’, 2012. <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2012/> Erişim Tarihi: 23.01.2013

¹⁷ Polat, Oğuz, ‘*Çocukların Cinsel Sömürüsü Raporu*’, 2006, <http://panel.stgm.org.tr/vera/app/var/files/.../cocuk-cinsel-somuru-rapor-01.doc>, Erişim tarihi: 01.03.2013.

sürece başlamaktadırlar. Çocuk tacirleri (aracılar), hem arz hem de talep tarafını arttırmak için çalışmaktadırlar. Mağdurları çeşitli vaatlerle kandırarak, somürücüleri de mağdurlara ulaşmalarını kolaylaştırarak, bu mekanizma içinde kendi kazançlarını artırmaktadırlar. *Sömürücüler* (kullanıcılar), çocuk ticaretinin prosedürü ile ilgilenmemekte, mağdurların kendilerine ulaştıktan sonraki süreçte rol almaktadırlar.¹⁸

II. DÜNYADA YASAL DÜZENLEMELER, MEVCUT DURUM VE ÖNLEMLER

Bu bölümde insan ticareti ve fuhuş ile ilgili uluslararası hukuki düzenlemelere yer verilecektir. Bunun yanı sıra, dünya üzerinde insan ticaretinin yıllara göre mevcut durumu, mağdur sayısındaki artış ve bir çok ülkede ne gibi önlemler alındığı örnekler ile tartışılacaktır.

A. Yasal Düzenlemeler

İnsan ticareti Birleşmiş Milletlerin düzenlediği sözleşmeler kapsamında ve gerekli güncel düzenlemeler için hazırlanan ek protokoller ile birlikte, insan ticareti ve fuhuş ilişkisi ortaya açık bir şekilde konulmuştur.

İnsan ticaretine ilişkin uluslararası ilk önlem Birleşmiş Milletler dönemi öncesinde 1926 yılında Cenevre’de imzalanan ve 1927 yılında yürürlüğe giren “Kölelik Sözleşmesi (*Slavery Convention*)” dir. Ardından bu sözleşmenin İkinci Dünya Savaşı sonrasında kurulan Birleşmiş Milletler sistemine uyumlu hale getirilmek üzere 1953 yılında, “Cenevre’de 25 Eylül 1926’da İmzalanan Kölelik Sözleşmesini Değiştiren Protokol (*Protocol Amending the Slavery Convention signed at Geneva on 25 September 1926*)” BM Genel Kurulu tarafından kabul edilmiştir. 1956 yılında ise, “Köleliğin, Köle Ticaretinin ve Köleliğe Benzer Kurumların ve Uygulamaların Kaldırılması Hakkında Tamamlayıcı/(Ek) Sözleşme (*Supplementary Convention on the Abolition of Slavery, the Slave Trade, and Institutions and Practices Similiar to Slavery*)” kabul edilmiştir.¹⁹

1951 yılında yürürlüğe giren “İnsan Ticaretinin ve Başkalarının Fahişeliğinin Sömürülmesinin Önlenmesi Sözleşmesi”nin başlangıç kısmında belirtildiği gibi: Fahişelik ve bunun beraberinde gelen fahişelik amacıyla insan ticareti musibeti, insan onuru ve değeriyile bağdaşmaz olduğuna ve bireyin, ailenin ve topluluğun

¹⁸ UNICEF, *The State of the World of the Children 2005 - Childhood under Threat*, UNICEF, New York, S. 25-90, 2005b.

¹⁹ Gemalmaz, Mehmet Semih, *İnsan Hakları Belgeleri Cilt V*, Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, S.319-353, 2004.

esenliğini tehlike altına soktuğuna göre, kadınların ve çocukların ticaretinin önlenmesi bakımından uluslararası belgeler: (1) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 3 Aralık 1948 tarihinde onaylanan Protokol ile değişik, 18 Mayıs 1904 tarihli “ Beyaz Köle Ticaretinin Önlenmesi Antlaşması (*International Agreement of 18 May 1904 for the Suppression of the White Slave Traffic*)”, (2) 3 Aralık 1948 tarihinde onaylanan Protokol ile değişik, 4 Mayıs 1910 tarihli Beyaz Köle Ticaretinin Önlenmesi Uluslar arası Sözleşmesi (*International Convention of 4 May 1910 for the Suppression of White Slave Traffic*)”, (3) Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafından 20/10/1947 tarihinde onaylanan Protokol ile değişik, 30 Eylül 1921 tarihli “Kadınların ve Çocukların Ticaretinin Önlenmesi Uluslar arası Sözleşmesi (*International Convention of 30 September 1921 for the Suppression of Traffic in Women and Childre*n)”, (4) 20/10/1947 tarihinde onaylanan Protokol ile değişik, 11 Ekim 1933 tarihli “Yetişkin Kadınların Ticaretinin Önlenmesi Uluslar arası Sözleşmesi (*International Convention of 11 October 1933 for the Suppression of the Traffic in Women of Full Age*)” belgelerinin kapsamını genişleten bir sözleşme olarak “İnsan Ticaretinin ve Başkalarının Fahişeliğinin Sömürülmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (*Convention for the Suppression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others*)” ni imzalanmıştır.²⁰

2000 yılında ise, “Sınıraşan Örgütlü Suça Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesini Tamamlayan, Özellikle Kadınların ve Çocukların Olmak Üzere, İnsan Ticaretinin Önlenmesi ve Cezalandırılması Protokolü (*Protocol to Prevent, Suppress and Punishing Trafficking in Persons, Especially Women and Children, Supplementing the United Nations Convention Against Transnational Organized Crime*)” kabul edilmiştir.²¹

İnsan Ticareti ile Mücadelede 2002 tarihli Avrupa Birliği Konseyi çerçeve kararında üye devletlerin tekil eylemleriyle insan ticareti ile mücadele edemeyecekleri; mücadele edilebilmesi için “etkili, orantılı, caydırıcı” yaptırımlar öngören hukuki düzenlenmelerin dünya çapında benimsenmesi gerektiği belirtilmiştir.²²

Amsterdam Antlaşması sonrası 1999 yılında alınan Tempere Zirvesi kararlarının süresinin dolmasının ardından Avrupa Birliği 2005-2010 yıllarını kapsayan Lahey Programını kabul etmiştir. Lahey Programı Komisyon ile Konsey’in 2005 yılında insan ticareti ile mücadele ve insan ticaretinin önlenmesine ilişkin ortak standartların, en iyi uygulamaların ve mekanizmaların geliştirilmesi amacı ile bir Plan hazırlanması öngörülmüştür. 2005 yılında ise “İnsan Ticaretine Karşı

²⁰ Gemalmaz, Mehmet Semih, *a.g.e.* S.354

²¹ <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4804.html>.

²² Renk, Bersu ve Demir, Oğuzhan Ömer. ‘İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler: Eski Sorunlar, Yeni Çözümler’. Polis Bilimleri Dergisi, 13(1): S.51-75, 2012.

Avrupa Sözleşmesi” imzalanmıştır.²³ Bu sözleşme, belirlenen suç tiplerine göre nasıl yaptırımlar uygulanacağı konusunda yol gösterici olmaktadır.

Çocuk seks turizmi ise çocuk ticari sömürüsünün bir başka formudur. Çocuk seks turizmi, çocuk ile cinsel aktivite içinde bulunmak üzere kendi ülkesinden daha az gelişmiş ülkeye çocuğun ticari cinsel sömürüsü için kişinin seyahat etmesidir.²⁴ Seks ticareti ve turizmi ile çocukların cinsel sömürüsünü önlemek amacıyla **Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüyle Mücadele Ağı** (ECPAT), Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü (UNWTO), Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları ve Birleşmiş Milletler Çocuklara Yardım Fonu (UNICEF) işbirliği ile 38 ülkenin kabul ettiği, tur operatörleri, oteller, seyahat acentaları ve dernek temsilcilerini bağlayıcı nitelikte “Çocukların Turizm ve Seyahat ile Cinsel Sömürüsü”nü Önleme Kanunu” imzalanmıştır.²⁵

B. Mevcut Durum

ABD'nin 2012 İnsan Ticareti Raporuna göre, dünyada yaklaşık 20.9 milyon kişinin ticari olarak sömürüye uğradığı tahmin edilmektedir²⁶ İnsan ticareti konusunda, 'zorla çalıştırma' veya 'organ ticaretinden daha fazla oranda 'fuhuş' yaptırma tacirler tarafından tercih edilmektedir. Bunun en önemli nedeni, fuhuşa ilişkin ekonomik kazancın diğer insan ticareti çeşitlerine göre daha fazla olmasıdır.²⁷ Birleşmiş Milletler'in Uyuşturucu ve Suçla Mücadele Organı (UNODC), 2008'deki insan ticaretiyle ilgili küresel raporunda, dünyada her yıl milyonlarca kişinin insan ticareti kurbanı olduğunu belirtmektedir. Bu ticaretin yaklaşık %79'u cinsel amaçlı insan ticareti ve yaklaşık %18'i zorla çalıştırılmayı amaçlayan insan ticaretidir. Geri kalan %3'lük insan ticareti ise organ ticareti, zorla evlendirme vb. gibi diğer biçimlerdeki insan ticaretiyle ilgilidir.²⁸

Birleşmiş Milletler Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) “İnsan Ticaretine Karşı Hareketler” 2008 raporuna göre dünya üzerinde yaklaşık 2.4 milyon insan ticari amaçlı sömürüye (seks ticareti dahil) uğramaktadır. Bunlardan 1.4 milyonu

²³ Özcan, Mehmet ve Arıcan Mehmet. 'AB Ceza Adalet Sisteminde Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti'. Uluslar arası Hukuk ve Politika, 4(15): S. 1-37, 2008.

²⁴ Polat, Oğuz, "Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı 1'Seçkin Yayıncılık, Ankara, S. 211, 2007.

²⁵ ECPAT, 'Report of the World Congress III Against Sexual Exploitation of Children&Adolescents', Saladaeng Printing, Thailand, S. 17, 2009.

²⁶ Department of State, USA. 'Trafficking In Persons Report', 2012. <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2012/> Erişim Tarihi: 23.01.2013

²⁷ Batsyukova, Stivlana. 'Prostitution and Human Trafficking for Sexual Exploitation', Gender Issues 24(2): S.46-50, 2007.

²⁸ Claude, Kajsja. 'Cinsel Hizmet Satın Alanlar', (Çev. Turhan Kayaoğlu). Sweden Bookshop, İsveç, S.5, 2010.

Asya-Pasifik ülkeleridir; 270 000'i endüstriyel ülkeler, 250 000 Latin Amerika ülkeleri ve Karayip, 230 000 Orta Doğu ve Kuzey Afrika, 130 000'i güney Afrika'dır.²⁹ 2008 yılı ve 2012 yılında belirlenen kurban sayısındaki hızlı artış dikkat çekicidir. Kurbanların çoğunluğu kadın ve çocuklardan oluşmaktadır. Çocuk kurbanların oranı %68 ile en çok Afrika ve Orta Doğu ülkelerinde, %39 ile Güney-Doğu Asya ve Pasifik ülkelerinde, %27 ile Amerika ülkelerinde ve %16 ile Avrupa ve Merkez Asya ülkelerindedir.³⁰ UNICEF'in raporları incelendiğinde ise Hindistan'da 300.000 çocuk fahişelik yapmaya zorlanmaktadır. Filipinlerde ise, bu rakam 600.000'lerin üzerinde iken Güney Afrika'da ise 38.000 ticari cinsel sömürü mağduru çocuk bulunduğu tahmin edilmektedir.³¹

UNODC'un raporu, cinsel amaçlı insan ticaretinin, organize suçlar içinde en hızla büyüyen gelir kaynağı olduğuna işaret etmektedir. İnsan ticaretinin yıllık cirosunun 7 milyar ABD doları olduğu tahmin edilmektedir. UNODC ve Europel'e (Avrupa Polis Bürosu) göre silah ve uyuşturucudan sonra dünyadaki üçüncü büyük kârlılık sağlayan illegal faaliyettir. Yalnızca Avrupa'da her yıl yaklaşık 500.000 kadın insan ticaretinde kullanılmaktadır. Kadınlar ve kız çocuklarının yanı sıra erkekler ve erkek çocukları da kullanılmaktadır.³²

C. Önlemler

Ülkelerin hukuki yapılarındaki eksiklikler ve bu konuda çalışan uzman kişilerin azlığı insan ticareti mağduru oranını her geçen yıl artış olmasını etkilediği söylenebilir. İç hukuk mevzuatının düzenlenmesinde İnsan Ticareti Protokolünün göz önüne alınması önemli olacaktır. UNODC insan ticareti ile ilgili örnek davaların yayınlandığı bir veri tabanı oluşturmuştur. Bu veri tabanında davalar ile ilgili iç hukuk kuralları yerine bir kişinin ticari amaçlı sömürüye uğradığının nasıl belirlenebileceği, başarılı bir kovuşturma ve dava sürecinin nasıl olması gerektiği gibi noktalar konusunda örnek oluşturmayı amaçlamaktadır.³³

İnsan ticareti ile mücadelede en önemli mekanizmalardan biri olan Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları (UYM) olarak tanımlanan sistemdir. Sistem, insan ticareti ile mücadele için Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi

²⁹ International Labor Organization (ILO). *'ILO Action Against Trafficking in Human Beings'*, 2008. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@declaration/documents/publication/wcms_090356.pdf Erişim tarihi: 20. 02.2013.

³⁰ UNODC, (2012). *'Global Report On Trafficking in Persons'*, United Nations, New York, S. 25, 2012.

³¹ UNICEF, *'Annual Report 2010'*, UNICEF Publishing, New York, S.5-9, 2010.

³² Claude, Kajsa. *'Cinsel Hizmet Satın Alanlar'*, (Çev. Turhan Kayaoğlu). Sweden Bookshop, İsveç, S.5, 2010.

³³ UNODC, *'Global Report On Trafficking in Persons'*, United Nations, New York, S.18, 2012.

(ODIHR) tarafından 2006 yılında UYM uygulamaları için bir kılavuz çalışma hazırlanmıştır. UYM devletin, sivil toplum ile stratejik işbirliği içinde, insan ticareti mağdurlarının insan haklarını koruma ve geliştirme yükümlülüklerini yerine getirmeye yönelik çabaları koordine ettiği bir işbirliği çerçevesidir. UYM'lerde üst düzey hükümet yetkililerinden bir ulusal koordinatör ve insan ticareti mağdurlarına ilişkin ulusal politika ve usuller hakkında tavsiyelerde bulunmak üzere, kamu kurumlarından ve sivil toplumdan tecrübeli temsilcilerin oluşturduğu bir grup kurulur. Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı (AGİT) katılımcı devletleri, UYM'ler kurmaya ve uygulamaya veya UYM'ler içinde görev almaya davet edilmektedir.³⁴

Ülkelerin yürüttüğü iç politikaların uluslararası hukuk ve uygulanan sistemlerle uyumlu olması çok büyük bir önem taşımaktadır. Bazı ülkelerin tedbirlerini incelediğimizde ise son yıllarda birçok ülkenin önemli tedbirler ve yasa tasarıları ile örnek oluşturduğu ortadır. Bunlardan en önemlileri Kuzey İskandinavya ülkeleri, İngiltere ve Amerika'dır. Bunun yanı sıra bazı Avrupa ülkeleri ve Uzak Doğu ülkeleri de önlemler konusunda uluslararası standartları yakalayabilmek için yakın zamanda büyük ilerlemeler göstermişlerdir.

62

İsveç'te cinsel amaçlı insan ticareti, 2002 yılında yeni bir suç olarak kabul edilmiştir. Cezanın kapsamı Temmuz 2004'de genişletilmiştir ve sınır aşan sınıflamasında olmayan insan ticaretiyle, cinsel amaç taşımayan ancak başka biçimlerdeki istismarı hedefleyen insan ticareti, örneğin zorla çalıştırma ve organ ticareti de bu çerçeveye alınmıştır. Cinsel hizmet satın almayı yasaklayan yasa 1 Ocak 1999'da yürürlüğe girmiştir. Finlandiya'da 2006'dan bu yana insan ticaretinin kurbanı olan kişilerden para ile cinsel hizmet talep edilmesi suç olarak sayılmaktadır. İzlanda'da 2009'da cinsel hizmet satın almak yasal suç olarak kabul edildi. Norveç 2009'da seks satın alan kişiyi suçlu kabul eden, İsveç mevzuatındaki ceza basamaklarının aynısını içeren seks satın almayı yasaklayan, bir yasayı yürürlüğe koymuştur. Ancak, Norveç'in bu yasası, İsveç'tekinden bir adım daha ileri gitmekte ve yurt dışında da cinsel hizmet satın almayı da yasaklamaktadır.³⁵ Norveç'te ise, son on içinde, Ceza Kanunlarında insan ticareti konusunda özel bir bölüm hazırlamaları, mahkemelerde insan ticareti davalarına öncelik vermeleri ve dava sürecini hızlandırmaları dikkat çeken düzenlemeler arasındadır.³⁶

³⁴ AGİT, 'Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları', Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi (ODIHR), Varşova, S.17, 2006.

³⁵ Claude, Kajsas. 'Cinsel Hizmet Satın Alanlar', (Çev. Turhan Kayaoğlu). Sweeden Bookshop, İsveç, S.11, 2010.

³⁶ Skilbrei, May-Len. 'Taking Trafficking to Court'. Women & Criminal Justice, 20(1-2): S.40-56, 2010.

Japonya ise özellikle, 2004 yılından itibaren, İnsan Ticareti ile Mücadele Yıllık Raporu'nda kendilerini uluslararası mücadelede yapılanlar ile kıyasladıklarında başarılı sayılmayacak düzeyde bulmalarının ardından, iç hukuk yasaları ile ilgili düzenlemeler yapmışlar ve kanunlarını revize etmişlerdir ve Japonya İnsan Ticaretinin Üstesinden Gelme Eylem Planı geliştirmişlerdir.³⁷

Hollanda'da ise 2011 yazında yapılan bir çok protestonun ardından önceden suç ve cürum olarak sayılmayan, "yasal olmayan ikamet" durumunun hükümet tarafından suç olarak kabul edildiği açıklanmıştır.³⁸ Bu tarz bir kanunlaştırma ise insan ticareti ile mücadele için önemli bir adımdır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde 2000 yılında onaylanan İnsan Ticareti Kurbanlarını Koruma Kanunu'yla (TVPA- Trafficking Victims Protection Act), 2008 yılında eyaletlerde, toplumda insan ticareti kurbanlarını tanıma ve yardım yönünde çabalar artmıştır. ABD, uluslararası kaçakçılık vakalarındaki artışı dikkate alarak 2000 yılında İnsan Ticareti Kurbanlarını Koruma Kanunu'nu kabul etmiş, 2003, 2005 ve 2008 yıllarında TVPA' nın yürütülmesi için kaynaklar yeniden gözden geçirilmiş, kanunun sağlayacağı hizmetlerin çoğunluğu yetişkin kurbanları hedeflemiştir.³⁹

2010 yılında ECPAT ile birlikte uluslararası çocuk hakları kurumları (La Strada International, Amnesty International, Save the Children ve Curches' Commission for Migrants in Europe), Avrupa Parlamentosu üyelerine insan ticareti ile ilgili düzenlemeler yapılması için lobi yapmışlardır. Avrupa Konseyi, İnsan Ticaretinin Önlenmesi ve Mağdurların Korunması Tavsiyelerini Mart 2011'de kabul etmiştir. Bu tavsiyeler insan ticaretine karşı çok güçlü bir yasal dayanak sağlamıştır. Danimarka dışında bütün Avrupa Birliği ülkeleri çocuk ticareti ve mağduriyetini önlemek adına ayrıntılı önlem planlarını kabul etmişlerdir. Avrupa Birliği ülkeleri 2013 Nisan ayına kadar ilgili tavsiyeleri ulusal hukuk yasalarına adaptasyonu ile ilgili taahhütte bulunmuşlardır. 2.3 milyon Avrupa Vatandaşı çocukların seks ticaretinin durdurulması için imza kampanyasına katılmışlardır. Bununla birlikte tavsiyeler içeriğinde özellikle çocuk cinsel istismarı, çocuk fuhuşu, çocuk pornografisi ve çocukların sömürüsü ile ilgili koruma standartları oluşturulması amaçlanmıştır. Araştırmalara göre

³⁷ Yokoyama, Minoru. *Measures Against Human Trafficking in Japan*. Women & Criminal Justice, 20(1-2): S.27-39, 2010.

³⁸ Staring, Richard H.J.M. *Human trafficking in the Netherlands: trends and recent developments*. International Review of Law, Computers & Technology, 26:(1), S.59-72, 2012.

³⁹ Saunders, Penelope. *Traffic Violations Determining the Meaning of Violence in Sexual Trafficking Versus Sex Work*. Journal of Interpersonal Violence, 20; S. 343-360, 2005.

dünya üzerinde 42 ülke “Çocukların ve Gençlerin Ticari Cinsel Sömürüsünü Durdurma” kampanyasına katılmıştır.⁴⁰

İngiliz Hükümeti, en iyi tedbirleri alan ülkeler arasında olup, 2007 yılında Çocuk İstismarı ve Korunması ile ilgili polis ofisleri, doktor, avukat gibi pratik alanda çalışan sosyal çalışmacıların görev aldığı merkezler kurmuştur. 2008 yılında Çocukları Koruma, Seks Ticareti ve Suiistimaline karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesi’ni imzalamıştır. Bununla birlikte, yasalarda çocukların cinsel suiistimali için yurt dışı seyahate gidenlerin alıkonulması ve tutuklanması ile ilgili yasa değişikliği yapılmıştır.

Amerika’da çocukların ticari amaçlı cinsel sömürüsü ve çocuk fuhuşu ile ilgili; 1995 yılında Amerikan hükümetine bağlı çocukların ticari ve cinsel sömürüsünü araştıran birim oluşturmuştur. 2003 yılında Federal Soruşturma Bürosu (FBI), Adalet Bakanlığı Çocuk Sömürüsü ve Teşhiri Birimi ile Kayıp ve Kaçırılmış Çocuklar Ulusal Merkezi’nin girişimleriyle Kayıp Masumiyet İnsiyatifi oluşturulmuştur. 2008 yılında FBI raporunda: 577 çocuk kurtarıldığı 300’den fazla çocuk satıcısının tutuklandığı ve bu operasyonlarda 3 milyon dolara el konulduğu belirlenmiştir. Her yıl 244.000 Amerikan gencinin seks ticareti için risk altında olduğu tahmin edilmektedir. En yoğun olarak seks ticaretinin yaşandığı bölgelerin Chicago, Dallas, Fort Worth, Detroit, El Paso, Honolulu, Las Vegas, Los Angeles, Miami, New York, New Orleans, Oakland, Philadelphia, San Antonio, San Diego, San Jose, San Francisco, Seattle olduğu belirlenmiştir. Raporlar, Amerika’da her yıl 300.000-400.000 çocuğun fuhuş amacıyla istismar edildiğini göstermektedir.⁴¹

Amerika’da fuhşa zorlanan çocukların terapileri için örnek teşkil edebilecek sosyal yardım uygulamaları bulunmaktadır. Çocuk Koruma Servisi (CPS-Child Protective Service), olgu üzerinde çalışan sosyal çalışmacılar ile birlikte acil çalışanlarıyla çalışmaktadır ve eğitimler düzenlemektedir. Çocuk koruma kurumlarında özellikle çocuklarda cinsel istismar konusunda deneyimli özel terapistler hizmet vermektedir. Çocuk kurbanların çoğunluğu ailesel ve resmi vesayetten yoksun olmaları nedeni ile ORR (Office of Refugee Resettlement) tarafından Yalnız Küçük Sığınmacılar (URM Unaccompanied Refugee Minors) programına alınmaktadırlar. Bu programda mental tedavi tıbbi bakım, eğitim, sorunlarla başa çıkma ve bağımsız yaşayabilme gibi birçok konuda yardım ve

⁴⁰ ECPAT, *International Annual Report*, Copyright ECPAT International, Thailand, S.25, 2011.

⁴¹ Fong, Rowena ve Cardoso, Jodi Berger. *Child human trafficking victims: Challenges for the child welfare system*. Journal of Evaluation and Program Planning, 33 (3), S. 1-6, 2009.

hizmet sağlanmaktadır. Bir başka örnek ise, fuhuşa zorlanmış genç kızlar için tıbbi bakım, terapi ve eğitim imkanı sağlayan bir kuruluş olan Atlanta Angela's House'dur. Bu kurumda, stratejik ve yapısal aile terapisi, soruna odaklanan terapiler, bilişsel davranış terapileri gibi yöntemleri içeren Multi Sistemik Terapi (MST) modeli uygulanmaktadır.⁴²

III. TÜRKİYE'DE YASAL DÜZENLEMELER, MEVCUT DURUM VE ÖNLEMLER: BU BÖLÜMDE İNSAN TİCARETİ VE FUHUŞ İLE İLGİLİ ULUSAL HUKUKİ DÜZENLEMELERE YER VERİLECEKTİR. BUNUN YANI SIRA, TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ İLE İLGİLİ MEVCUT DURUMU VE ÖNLEMLERİN NE DURUMDA OLDUĞU ORTAYA KONULMAYA ÇALIŞILMIŞTIR.

A. Yasal Düzenlemeler

Türkiye coğrafi konumundan dolayı Asya ve Avrupa arasında insan ticareti açısından kullanılan önemli bir lokasyon durumundadır. Yasal dayanakların oluşturulmasındaki eksiklikler ve sınır geçişlerindeki kontrol ve denetimin artırılması ile ilgili ufak bir ihmâl, insan ticareti açısından büyük bir trajediye neden olmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti Lozan Barış Andlaşması (md.100) hükmü uyarınca 18 Mayıs 1904 tarihli Beyaz Köle Ticaretinin Bastırılması Uluslararası Antlaşması'nı kabul etmiş bulunmaktadır. 1904 tarihli Antlaşma Birleşmiş Milletler Genel Kurulu tarafınca 1948 tarihli Protokolün onanmasına dair 1950 yılında Kanun çıkartılmıştır. Sonuç olarak " 11 Ekim 1933 tarihli Yetişkin/ (Reşit) Kadınların Ticaretinin önlenmesi Uluslararası Sözleşmesi (*International Convention of 11 October 1933 for the Suppression of the Traffic in Women of Full Age*)" Türkiye tarafından onaylanmıştır. Türkiye bu amaçla, 15 Mayıs 1935 tarih ve 2693 sayılı "Reşid Kadın Ticaretinin Men'i Hakkında 11 Teşrinievvel 1933'de Cenevre'de İmzalanan beynelmil mukavelenin tasdikına dair Kanun" çıkartmıştır. 1933 tarihli Sözleşme 1947 tarihli Protokol ile yer değiştirmiştir. Fakat 1949 tarihli "İnsan Ticaretinin ve Başkalarının Fahişeliğinin Sömürülmesinin Önlenmesi Sözleşmesi (*Convention for the Supression of the Traffic in Persons and of the Exploitation of the Prostitution of Others*)" ni imzalamamıştır. 1949 tarihli Sözleşme (md.28) uyarınca bu Sözleşmeye taraf olan devletler bakımından, 1933 tarihli sözleşme hükümleri hükümsüz hale gelmiştir.⁴³

⁴² Fong, Rowena ve Cardoso, Jodi Berger, *a.g.e.* S.5

⁴³ Gemalmaz, Mehmet Semih, 'İnsan Hakları Belgeleri Cilt V', Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi, İstanbul, S.394, 2004.

1956 yılında BM tarafından kabul edilen “Köleliğin, Köle Ticaretinin ve Köleliğe Benzer Kurumların ve Uygulamaların Kaldırılması Hakkında Tamamlayıcı/ (Ek) Sözleşme’yi ise Türkiye 1957 yılında imzalamış, 1963 yılında ise 361 sayılı kanun çıkarmıştır.⁴⁴

Bunun yanı sıra bazı uluslararası yasal düzenlemelerde özellikle kadın ve çocuk ile ilgili koruma sözleşmelerinde Türkiye hızlı bir şekilde, taraf devlet olarak kabulünü resmi olarak onaylamıştır. Bunlardan en önemlisi 2003 yılında, “Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol”ünü 4804 numaralı kanun ile onaylanmasını uygun görmüştür.

2005 tarihinde yürürlüğe giren 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 80. maddesinde insan ticareti tanımı yapılmıştır. Türk Ceza Kanunu’nun 80. maddesinde 19 Aralık 2006 tarihinde yapılan değişiklikle insan ticareti tanımına “fuhuş yaptırmak” da eklenmiştir. TCK 80. Maddesinde “insan ticareti” zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tabi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokmak, ülke dışına çıkarmak, tedarik etmek, kaçırmak, bir yerden başka bir yere götürmek olarak tanımlanmaktadır. 80. Maddenin 3. Fıkrası ise çocuk ticareti ile ilgilidir. TCK 227. Maddesinde çocuğu fuhşa teşvik eden, bunun yolunu kolaylaştıran, bu maksatla tedarik eden veya barındıran yada çocuğun fuhşuna aracılık eden kişinin cezalandırılacağı belirtilmektedir.⁴⁵

Bununla birlikte, 11.04.2013 tarihli ve 28615 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu ile İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulmuştur. Amacı, göç alanına ilişkin politika ve stratejileri uygulamak, bu konularla ilgili kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak, yabancıların Türkiye’ye giriş ve Türkiye’de kalışları, Türkiye’den çıkışları ve sınır dışı edilmeleri, uluslararası koruma, geçici koruma ve insan ticareti mağdurlarının korunmasıyla ilgili iş ve işlemleri yürütmek olarak belirlenmiştir. Kanun, iç mevzuatta insan ticareti mağdurları ile ilgili koruma ve tedbirlerin sınırlarının çizilmesi açısından çok büyük bir önem taşımaktadır.⁴⁶

⁴⁴ Gemalmaz, A.g.e.,S.336.

⁴⁵ Türk Ceza Kanunu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.

⁴⁶ <http://www.goc.gov.tr/>

İnsan ticareti mağdurlarının en çok istismara uğrayan grubu çocuklardır. Çocuk ticaretinin önlenmesi ile ilgili Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi önemli olan bir diğer protokoldür. Türkiye tarafından 1995 yılında imzalanan BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 19. Maddesi çocuğun vasisi yanında bedensel veya zihinsel saldırı, şiddet veya suiistimale, ihmal ya da ihmalkar muameleye, ırza geçme dahil her türlü istismar ve kötü muameleye karşı korunmasının, 32. Maddesi çocuğun ekonomik sömürüden korunmasının, 34. Maddesi Çocuğun her türlü cinsel sömürüye ve cinsel suiistimale karşı korunmasının, 35. Maddesi çocukların kaçırılmaları, satılmaları ve fuhuşa konu olmalarını önlenmesinin imzalayan taraf devlet tarafından sağlanması gerekliliğini ortaya koymaktadır. BM Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne ek olarak 2000 yılında New York'ta imzalanan "Çocukların Satılması, Çocuk Fuhuşu ve Pornografisi ile ilgili İhtiyari Protokol" ü 2002 yılında Türkiye tarafından onaylanarak imzalanmıştır. Bununla birlikte Kadın ve Çocuk Ticaretinin Durdurulmasına, Önlenmesine ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol 2003 yılında, 182 Sayılı ILO Sözleşmesi Çocuk İşçiliği ile Mücadele 2001 yılında, İnsan Ticaretine Karşı Avrupa Konseyi Sözleşmesi 2009 yılında, Cinsel Suiistimale ve Cinsel İstismara Karşı Çocukların Korunmasına Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi 2007 yılında Türkiye tarafından imzalanmıştır.

B. Mevcut Durum

Türkiye'de 2004 yılından 2011 yılının sonuna kadar 1247 kişi kolluk kuvvetleri tarafından insan ticareti mağduru olarak tespit edilmiştir. 2004-2008 yılları arasında mağdurların ağırlıklı olarak Moldova, Ukrayna ve Rusya'dan gelen kadınlar iken 2008 yılından sonra mağdur olarak tespit edilen kadınların çoğunluğunun Orta Asya ülkelerinin vatandaşları oldukları belirlenmiştir.⁴⁷

Asya, Ortadoğu ve Avrupa kavşağında bulunan Türkiye özellikle doğudan batıya yönelik "insan ticareti" ile göçmen kaçakçılığı suçlarında, bir transit ülkesi olarak, sık sık karşılaşmaktadır. Birçok insan/göçmen, genellikle suç örgütleri tarafından yapılan planlamalarla, Türkiye'ye ya sahte belgelerle ya da seyahat belgeleri olmaksızın girmekte, ucuz iş gücü ve sömürü materyali olmaları nedeniyle yoğun ilgi gördükleri Batı Avrupa ülkelerine, ABD ve Kanada'ya bir şekilde ulaşmaya çalışmaktadır.⁴⁸

⁴⁷ İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, *Türkiye'ye Hoş! Geldiniz, Türkiye'de İnsan Ticareti Sorunu*, İstanbul: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı Yayınları, İstanbul, S.13, 2012.

⁴⁸ Arslan, Çetin. *İnsan Ticaret Suçu*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 53(4): S. 19-85, 2004.

Polat'ın da belirttiği gibi, Türkiye bir çok sosyolojik ve topografik nedenden dolayı dünyada yaşanan sorunları hemen içine alan ve kısa sürede büyük ölçekli olarak yaşamaya başlayan bir ülkedir.⁴⁹ Karakış ve McGarre'de 53 ülkede meydana gelen insan ticareti olaylarının coğrafi dağılımını inceledikleri çalışmalarında toplam nüfus, genç nüfus oranının, yoksulluk ve şehirleşme gibi faktörlerin insan ticaretinin uluslar arası dağılımı üzerinde anlamlı etkilerinin olduğunu göstermişlerdir.⁵⁰

Çocukların kaçırılmalarında en çok gözükten nedenin çocukların cinsel sömürüde kullanılmaları amacıyla kaçırılmalarıdır. Ülkeden ülkeye sadece bu amaçlı gelen turistlerin olması ve bizim de geline ülkeler içinde yer almamız bu soruna bir an önce el atılması gerektiğini ortaya koymaktadır.⁵¹ Çocukların kaybolması ve çocuk ticareti yalnızca Afrika ve Asya'da değil, gelişmiş ülkelerde ve Türkiye'ye daha yakın bölgelerde de –örneğin Balkanlar- gerçekleşmektedir. Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı 2008'de Türkiye'deki kayıp çocuklar hakkında ilk ulusal ölçekteki araştırmayı yapmıştır. Bu araştırma 2007'de kayıp olduğu bildirilen 7.183 çocuğun büyük bölümünün o yıl içerisinde bulunduğunu, ancak 833 tanesinin (bunlardan 253'ü İstanbul'dadır) bulunamadığını ortaya koymuştur. Rapor, bu rakamın yalnızca kayboldukları idari makamlara bildirilmiş çocukları kapsadığını ve gerçek rakamın daha yüksek olabileceğini belirtmiştir. Kayıp vakaları yaşa ve cinsiyete göre ayrıştırılmamıştır. Daha sonra, Temmuz 2009 başında, Başbakan Yardımcısı Cemil Çiçek bir soru önergesine verdiği yanıtta 2008 sonu itibarıyla kayıp çocukların sayısını 1.444 olarak ve 27 Mayıs itibarıyla da 1.592 olarak vermiştir; bu son rakam 2008'den beri kayıp olan 641 çocuğu da içermektedir.⁵²

Türkiye'de resmi rakamlar sadece İstanbul'da 500 kadar fuhuş mağduru çocuk olduğunu gösterse de, gerçekte bu rakamın çok daha fazla olduğu belirtilmektedir. Parçalanmış aile yapılarının sonucu olan, aile içi şiddet ve tecavüzle içiçe olmuş bu çocukların yaşının 12'ye kadar indiğini gösteren resmi kaynaklar dışında fuhuş mağduru çocuk sayısının 500'ün çok üstünde olduğu tahmin edilmektedir.⁵³ Küntay ve Erginsoy'un hazırladıkları raporda 2008 yılında Türkiye'de 69 vaka

⁴⁹ Polat, Oğuz. 'Kayıp Çocuklar mı Kaçırılan Çocuklar mı?', droguzpolat.blogspot.com , 2010.

⁵⁰ Karakış, Önder ve McGarrell, Edmund, F. 'A Quantitative Analysis of the Cross National Distribution of Human Trafficking'. Polis Bilimleri Dergisi, 13 (2): S.97-122, 2011.

⁵¹ Polat, Oğuz. 'Kayıp Çocuklar mı Kaçırılan Çocuklar mı?', droguzpolat.blogspot.com , 2010.

⁵² UNICEF. 'Türkiye'de Çocukların Durumu Raporu 2011'. <http://panel.unicef.org.tr/vera/app/var/files/s/i/sitan-tur-2011.pdf>. Erişim Tarihi: 28.04.2013.

⁵³ İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, 'Seks İşçileri ve Yasalar', İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı Yayınları, İstanbul, S. 34, 2011.

yargıya taşınmıştır. Dışişleri Bakanlığı'nca 2006 yılında 422 ve 2007 yılında 308 tacir rapor edilmiştir.⁵⁴ Bir kez yer altı dünyasına yönlendirilen ticari seks mağduru çocuğun yaşam koşullarını denetleme gücüne sahip olmadığı ve onayının olmadığı unutulmamalıdır.⁵⁵

Yüksel'in çalışmasında kadınların %64.7 sinin yasal yaştan önce fuhuş mesleğine girdikleri saptanmıştır.⁵⁶ Sevim, Özden ve Yargıç'ın yaptıkları bir çalışmada İstanbul Karaköy Genelevi'nde kayıtlı olarak çalışan seks işçilerinin %8'nin 16 yaş öncesinde aile içinden birisinin tacizine uğradıklarını, saldırganlarının %2'sinin baba, %2'sinin üvey kardeş, %4'ünün birinci derece akraba olarak belirtildiği görülmüştür. Taciz biçimi ise genellikle tecavüz veya tecavüz girişimi şeklinde olmaktadır.⁵⁷ Açıkalın'ın 44 kadınlı yaptığı çalışmasına bakıldığında, kadınların sermaye olarak %27.5'inin 13-15, %50'sinin 16-20, %17.5 21-25 ve yalnızca %5'inin 25 yada geç bir yaşta oldukları görülmektedir.⁵⁸

C. Önlemler

Türkiye, insan ticareti mücadele alanında BM, AGİT, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Karadeniz Ekonomik İşbirliği ve İstikrar Paketi tarafından düzenlenen uluslararası faaliyetleri desteklemektedir. En önemli gelişme ise insani vize ve kısa süreli ikamet uygulamasının başlatılması olmuştur.⁵⁹

İnsan ticareti mağdurları için 2004 yılında Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Uluslararası Göç Örgütü (IOM) tarafından Geri Dönüş Programı başlatılmıştır. Yine insan ticareti mağdurlarına 2004 yılından itibaren ücretsiz sağlık hizmeti almalarına olanak sağlanmıştır. 2006 yılından itibaren ülkesine hemen dönmek istemeyen mağdurlar için altı aya kadar geçici ikamet izni almada kolaylıklar sağlanmıştır. Bunun yanı sıra operatörlerinin Rusça, Romence İngilizce ve Türkçe hizmet vermekte olduğu 157 Acil Yardım Hattı bulunmaktadır. İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı ise Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel

⁵⁴ Küntay, Esin ve Erginsoy, Güliz, *İstanbul'da On Sekiz Yaşından Küçük Ticari "Seks İşçisi" Kız Çocuklar*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, S.5, 2005.

⁵⁵ Küntay, Esin ve Çokar, Muhtar, *Ticari Seks Medya Dosyası*, Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD), 2007, http://www.ikgv.org/sws_dosyalar/CETAD_resimli.pdf. Erişim tarihi: 10.04.2013.

⁵⁶ Yüksel A, *İstanbul Genelevinde Çalışan Kadınların Mediko Sosyal Durumları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, S.15; 2001.

⁵⁷ Sevim Meltem Efe, Özden, Salih Yaşar ve Yargıç, Lütfi. *'Hayatımı Cinsel Akt İle Kazanan Kadınların Aile Özellikleri'*. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 5: S. 11-15, 2004.

⁵⁸ Açıkalın, Neriman. *'Toplumda Fahişelik Kurumunun Vazgeçilmezliği Üzerine Mitler: Mersin Örneği'*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(4): S.11-35, 2008.

⁵⁹ TC Dışişleri Bakanlığı, *'Türkiye'nin İnsan Ticaretiyle Mücadelesi'*, 2012, <http://www.mfa.gov.tr/default.tr.mfa> Erişim Tarihi: 23.02.2013

Komutanlığı ile 2003 ve 2004 yıllarında imzaladığı protokoller ile İnsan Ticareti ile Mücadele Programı kapsamında sığınma evleri açmış ve insan ticareti mağdurlarına başta barınma yardımı olmak üzere psikolojik danışmanlık, yasal bilgilendirme, tercümanlık, sağlık hizmetlerine yönlendirme, insani vize gibi konularda yardımcı olmaktadır.⁶⁰

ECPAT'ın Türkiye raporları incelendiğinde çocuk ticari cinsel sömürü ile mücadele edebilen ülkeler sıralamasında Türkiye sınırlı tedbir alan ülke sınıflamasında yer almaktadır. Türkiye'de ticari cinsel sömürü mağduru çocuklar için toplam 10 bakım ve rahabilitasyon merkezi kurulmuştur, ancak barınaklar çocuğun korunması için uluslararası standartlarda bulunmamıştır. Bazı danışma hizmetleri verilmesine rağmen ticari cinsel sömürü mağdurlarının ihtiyaçlarının karşılanması için yeterli uzman desteği verilemediği düşünülmüştür ve mağdur çocukların erişimi kısıtlı bulunmuştur. Türk devletinin bir telefon hattı kurması finansal açıdan mümkün olmadığı, 2005 yılında kurulan "157" ulusal (insan ticareti) yardım hattının Uluslararası Göç Örgütü (IOM) tarafından işletildiği, Devlet tarafından işletilen "183" hattının çocuk mağdurlara yönelik hizmet konusunda geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir. Türkiye'de "Çocuklara ve Gençlere Yönelik Ticari Cinsel Sömürüyü Durdurma" imza kampanyası 2009 yılında başlatılmıştır ve etkili bir kampanya yürütülmüştür. İnsan ticareti ve çocuk cinsel ticareti üzerine veriler sistematik bir şekilde toplanmamaktadır. Ulusal değil lokalize olduğundan veriler tutarsız bulunmuştur. Çocuk ticareti kapsamında kamu eğitimi ve bilinçlendirme programları eksikliği, risk altındaki çocukların bilgilendirilme eksikliği, ulusal bir strateji benimsenmemiş olması vurgulanmaktadır.⁶¹

Bunun yanı sıra Türkiye'de Özel Çocuk Koruma Birimleri 81 ilde polis şubeleri içinde kurulmuştur. "Jandarma Çocuk Merkezi" çocukların cinsel istismarı, ticareti ve pornografi kullanımlarını önlemek için kurulmuştur. Çocuk Koruma Kanunu, savcılarının suça sürüklenen çocuklar hakkında koruma tedbirlerinin alınmasını sağlamaktadır. Çocuk mağdurların soruşturma sırasında az zarar görmesi amaçlanmaktadır. Yakın bir zaman önce Çocuk İzleme Merkezi pilot uygulamalar ile çalışmaya başlamıştır. Bu merkezlerde güvenlik birimlerine gelen veya getirilen çocukların uygun olmayan ortamlarda mağdur edilmemesi amacıyla çocuğun ifadeleri uzmanlar tarafından alınarak çocuğun ikinci kez mağduriyet yaşamasının engellenmesi amaçlanmaktadır.

⁶⁰ İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, *Türkiye'ye Hoş! Geldiniz, Türkiye'de İnsan Ticareti Sorunu*, İstanbul: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı Yayınları, İstanbul, S.52, 2012.

⁶¹ ECPAT, *Monitoring State Progress to Protect Children & Young People From Trafficking for Sexual Purposes*. Copyright ECPAT International, Thailand, S.26, 2010.

SONUÇ

İnsan ticareti, dünyadaki her ülkeyi ilgilendiren ve her geçen gün mağdurların sayısının arttığı bir suç ve büyük bir sorundur. Her ülke kendi iç hukukunu ve tedbirlerini uluslararası koruma tedbirlerinin ve kanunların beklediği asgari standartlara ulaştırmaya çalışmaktadır. Finlandiya, İsveç, Norveç gibi ülkeler ise iç hukuklarında ceza kapsamını genişleterek fuhuş ve insan ticaretinin önüne geçme konusunda etkili tedbirler almışlardır. İngiltere ve Amerika'daki rehabilitasyon ve izleme mekanizmalarının uygulanışı ise örnek teşkil edebilecek türdendir.

Uluslararası suç niteliğindeki insan ticaretinin önlenmesi ancak ülkeler arası işbirliği ile mümkündür. Özellikle, Türkiye gibi coğrafi açıdan Asya, Avrupa ve Ortadoğu arasında kavşak konumunda olması açısından insan ticareti olgularının görülmesi çok fazla sayıda gerçekleşmektedir.

Türkiye'de son duruma bakıldığında 2013 yılında Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun uygulamaya geçirilmesi ve İçişleri Bakanlığına bağlı Göç İdaresi Genel Müdürlüğü kurulması çok önemli bir adımdır. Bunun yanı sıra, İnsan Ticaretinin önlenmesini etkileyebilecek TCK'ya 80. Madde düzenlenmesi önemli olmak ile birlikte bazı ek düzenlemeler konusunda yeni bir yasa taslağı hazırlığı mevcuttur. Fakat, uluslar arası sözleşmelerin bir kısmının Türkiye tarafından geç imzalanması, bir kısmının uygulamaya konulmamış olması ve Türkiye'de iç hukuktaki yasal düzenlemelerdeki mevcut eksiklikler de sorunun çözümünü zorlaştırmaktadır.

Son yıllarda, Türkiye'de insan ticaretinin önlenmesine ilişkin alınan tedbirlerde değişiklikler olmak ile birlikte gelişmiş ülkelerde önlemlerin uygulanışı ile kıyaslandığında eksiklikler mevcut olduğu söylenebilir. İlgili yasal düzenlemelerin yanı sıra insan hakları ve uygulamaları ile ilgili yetiştirilmiş eleman eksikliği ise çok önemli bir sorundur. Bilhassa pratik anlamda sığınma evlerinin eksikliği, kolluk kuvvetlerinin bilgilendirme ihtiyacı, Sivil Toplum Kuruluşları ile Bakanlıklar arasında iletişim sıklığının azlığı, insan ticareti konusunda yapılan çalışmaların yurtdışı insan ticareti bazlı yürütülmesi ve yurt içi insan ticaretinin tespitindeki zorluk gibi sorunlar ilk olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca, Türkiye'de ki durumu yansıtabilecek türden etkili ve doğru sayılara ulaşmayı sağlayacak bir veri tabanının olmaması sorunun çözümü açısından bir diğer sıkıntıdır.

Fuhuş ve insan ticareti suçlarının nasıl ele alınacağı hususunda var olan görüş ayrılıklarının çözümü uygulamadaki fikir birliğinin sağlanabilmesi ile mümkün olacaktır. Bu konuda çözüm, Yargıtay'ın içtihatları ile sağlanabilecektir. Tartışma yaratan ve birbiri ile çatışan hükümler yeniden ayrıntılı, titiz bir şekilde

düzenlenmeli ve bu sayede uygulamada karşılaşılabilecek olası adaletsizliklerin önüne geçilmelidir.⁶²

Akademik araştırma ve çalışmaların devlet ile işbirliği yapılarak yürütülmesi, ilgili proje ve politikaların geliştirilmesi önemli adımlar olacaktır. Türkiye İnsan Ticareti ile ilgili coğrafi konuşlanışı açısından bir geçiş ülkesidir. Sınır kapılarında ilgili tedbirlerin artırılması büyük bir önem arz etmektedir. Özellikle insan ticareti mağdurlarının önemli bir kısmının çocuklardan oluşması nedeni ile sınır kapılarına yakın uzmanların yer aldığı birimler oluşturulması önerilebilir.

Yurtdışı insan ticaretinin yanı sıra yurtiçi insan ticareti ile ilgili kamu oyunun bilinçlendirilmesi, yurt içi insan ticareti ile ilgili tespit için etkili çalışmaların artırılması, kolluk kuvvetlerine eğitimler düzenlenmesi, sığınma evlerinin sayılarının ve niteliklerinin artırılması önerilebilir.

İnsan ticareti ile mücadelede en önemli görev kolluk kuvvetlerine düşmektedir. Fakat kolluk kuvvetleri bu durum için yeterli olmamaktadır. Fakat kolluk kuvvetleri, kamu makamları ve sivil toplum kuruluşları genellikle uzmanlıktan, deneyimli insan gücünden ve insan ticareti mağdurlarının özel ihtiyaçlarını etkili olarak karşılamak için gerekli duyarlılıktan yoksundurlar. Polis ise mevzuat gereği, mağdurun ülke içerisindeki fiillerinden dolayı ticaret mağdurlarını alıkoymak zorunda kalabilmektedirler. Hükümetlerin ise net bir politikaları olmadığından AGİT'in 2003 yılında düzenlediği Maastricht Bakanlar Konseyi toplantısında kabul edilen, İnsan Ticaretiyle Mücadele Eylem Planı, katılımcı devletlerin, sivil toplum ve kolluk kuvvetleri arasında ortaklıklar kurmak suretiyle Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları (UYM) oluşturmalarını, insan ticareti mağdurlarının tanımlanmasına yönelik rehber ilkeler belirlemelerini ve ilgili politikalar geliştirmek ve izlemek üzere, farklı sektörlerden disiplinler arası ekipler oluşturmalarını tavsiye etmektedir. Batı Avrupa Ülkelerinden birinde yapılan araştırma sonuçlarına göre insan ticareti mağdurlarının %40'ının, sivil toplum kuruluşları, belediyeler ve yardım hatları aracılığıyla tespit edildiğini göstermektedir. Fahişelerin müşterileri, insan ticareti mağdurlarının %22'den fazlasının tespit edilmesini sağlamaktadır. Yardıma ihtiyaç duyan insan ticareti mağdurlarından sadece %13.9'u polis tarafından tespit edilerek yönlendirilmektedir.⁶³

⁶² Renk, Bersu ve Demir, ve Oğuzhan Ömer. 'İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler: Eski Sorunlar, Yeni Çözümler'. Polis Bilimleri Dergisi, 13(1): S. 51-75, 2011.

⁶³ AGİT, 'Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları. Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi (ODIHR), Varşova, S.23, 2006.

Türkiye’de UYM ile ilgili çalışmalar yapılmaktadır, fakat beklenen uluslararası ölçütlerde hali hazırda oluşturulmuş birimler Türkiye’de bulunmamaktadır. UYM kavram ve metodolojisi, BM İnsan Ticareti Potokol’ünde yer alan kapsamlı insan ticareti tanımına dayansa da, fuhuş amacıyla insan ticaretine maruz kalan kadın ve çocuklar için alınan tedbirleri öncelikli olarak hedef almakta olduğundan Türkiye’de de aktif olarak yapılandırılabilmesi önemlidir. Yurt içi insan ticareti kurbanlarından ziyade uluslararası insan ticareti kurbanlarına hizmet veren sığınma evlerinin sayısı daha fazla olduğuna dikkat edilerek yurt içi kurbanlarında barındırılabilceği sığınma evleri oluşturulmalıdır.

Türkiye’de çocuğun ticari cinsel sömürüsü ile ilgili durumu tespit edebilmek amacı ile ulusal bir veri tabanının oluşturulması, verilerin ayrıntılı bir şekilde girilmesi var olan tabloyu görebilmek açısından gerekli bulunmuştur. İmzalanmış ama onaylanmamış önleyici sözleşmelerin incelenmesi ve onaylanması gerekmektedir. Uluslararası önleyici tedbir, protokol ve sözleşmelerin ulusal hukuk sistemine adaptasyonları ile ilgili ek kanun tasarıları hazırlanabilir.

Mağdur çocukların tedavi ve rehabilitasyonları ile ilgili merkezlerin sayıca artırılması ve nitelik olarak yapılandırılması önem taşımaktadır. Medya kullanılarak toplum bilinçlendirilmelidir. Çocuğun cinsel sömürüsü ile ilgili uzmanların yetiştirilmesi, gerekli eğitimlerin arttırılarak kamu personelinin ve özellikle öğretmenlerin bilgilendirilmesi önleyici politika olarak gereklidir.

Bununla birlikte çocuklara eğitim kurumlarında, karşılaştıkları riskli durumlar hakkında bilgi verilmesi, çocukların yaş ve gelişim özelliklerine göre eğitim programlarının hazırlanması önerilmektedir. Ankara’da pilot olarak uygulamaları başlatılan Çocuk İzlem Merkezleri’nin niteliği arttırılarak birçok şehirde yaygınlaştırılması sağlanmalıdır.

KAYNAKÇA

Açıklalın, Neriman. *‘Toplumda Fahişelik Kurumunun Vazgeçilmezliği Üzerine Mitler: Mersin Örneği’*. Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 1(4): S.11-35, 2008.

Albanese, Jay, ‘A Criminal Network Approach to Understanding & Measuring Trafficking in Human Beings. Measuring Human Trafficking’, Springer, New York, S. 55-71, 2007.

Arslan, Çetin. *‘İnsan Ticaret Suçu’*. Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi. 53(4): S.19-85, 2004.

AGİT, *‘Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları’*, Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi (ODIHR), Varşova, S.17, 2006.

Batsyukova, Stivlana. ‘Prostitution and Human Trafficking for Sexual Exploitation’, Gender Issues 24(2): S.46-50, 2007.

Bernart, Frances P. ve Zhiliana, Tatyana. *‘Human Trafficking: The Local Becomes Global’*. Women & Criminal Justice, 20(1-2): S.2-9, 2010.

Claude, Kajsa. *‘Cinsel Hizmet Satın Alanlar’*, (Çev. Turhan Kayaoğlu). Sweeden Bookshop, İsveç, S.5, 2010.

Department of State, USA. *‘Trafficking In Persons Report’*, 2012. <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2012/> Erişim Tarihi: 23.01.2013

End Child Prostitution and Trafficking, (ECPAT), *‘International Annual Report’*, Copyright ECPAT International, Thailand, S.25, 2011

ECPAT, *‘Ülke İlerleme Karnesi (Türkiye)’*, Copyright ECPAT International, Thailand S.7, 2010.

ECPAT, *‘Monitoring State Progress to Protect Children & Young People From Trafficking for Sexual Purposes’*. Copyright ECPAT International, Thailand, S.26, 2010.

ECPAT, *‘Report of the World Congress III Against Sexual Exploitation of Children & Adolescents’*, Saladaeng Printing, Thailand, S. 17, 2009.

ECPAT, *‘Combating The Trafficking in Children for Sexual Purposes’*, ECPAT Netherlands , Amsterdam, 2006. S.6, 2006.

Fong, Rowena ve Cardoso, Jodi Berger. *‘Child human trafficking victims: Challenges for the child welfare system’*. Journal of Evaluation and Program Planning, 33 (3), S. 1-6, 2009.

Gemalmaz, Mehmet Semih, *İnsan Hakları Belgeleri Cilt V*, Boğaziçi Üniversitesi Yayinevi, İstanbul, 2004.

International Labor Organization (ILO). *ILO Action Against Trafficking in Human Beings*, 2008. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/@ed_norm/@declaration/documents/publication/wcms_090356.pdf Erişim tarihi: 20. 02.2013.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, *‘Türkiye’ye Hoş! Geldiniz, Türkiye’de İnsan Ticareti Sorunu’*, İstanbul: İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı Yayınları, İstanbul, S.13, 2012.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, *‘Seks İşçileri ve Yasalar’*, İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı Yayınları, İstanbul, S. 34, 2011.

Karakış, Önder ve McGarrell, Edmund, F. *A Quantitative Analysis of the Cross National Distribution of Human Trafficking*. Polis Bilimleri Dergisi, 13 (2): S.97-122, 2011.

Küntay, Esin ve Çokar, Muhtar, *‘Ticari Seks Medya Dosyası’*, Cinsel Eğitim Tedavi ve Araştırma Derneği (CETAD), 2007, http://www.ikgv.org/sws_dosyalar/CETAD_resimli.pdf. Erişim tarihi: 10.04.2013.

Küntay, Esin ve Erginsoy, Gülüz, *‘İstanbul’da On Sekiz Yaşından Küçük Ticari “Seks İşçisi” Kız Çocuklar’*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul, S.5, 2005.

Özcan, Mehmet ve Arıcan Mehmet. *‘AB Ceza Adalet Sisteminde Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti’*. Uluslar arası Hukuk ve Politika, 4(15): S. 1-37, 2008.

Rao, Smitri ve Presenti, Christina. *‘Understanding Human Trafficking Origin: A CrossCountry Empirical Analysis’*. Feminist Economics, 18(2): S.231-263, 2012.

Skilbrei, May-Len. *‘Taking Trafficking to Court’*. Women & Criminal Justice 20(1-2): S.40-56, 2010.

United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), *‘Global Report On Trafficking in Persons’*, United Nations, New York S.16, 2012.

Rao, Smitri ve Presenti, Christina. *‘Understanding Human Trafficking Origin: A CrossCountry Empirical Analysis’*. Feminist Economics, 18(2): S.231-263, 2012.

Özcan, Mehmet ve Arıcan Mehmet. *‘AB Ceza Adalet Sisteminde Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti’*. Uluslar arası Hukuk ve Politika, 4(15):S.1-37, 2008.

Polat, Oğuz, ‘Çocuk Fuhuşu’, 2012, <http://www.adlitip.org/cocuk-fuhusu/>
Erişim tarihi: 07.05.2013.

Polat, Oğuz. ‘Kayıp Çocuklar mı Kaçırılan Çocuklar mı?’, droguzpolat.blogspot.com, 2010.

Polat, Oğuz, ‘Tüm Boyutlarıyla Çocuk İstismarı 1’ Seçkin Yayıncılık, Ankara, S. 211, 2007.

Polat, Oğuz, ‘Çocukların Cinsel Sömürüsü Raporu’, 2006, <http://panel.stgm.org.tr/vera/app/var/files/.../cocuk-cinsel-somuru-rapor-01.doc>, Erişim tarihi: 01.03.2013.

Rao, Smitri ve Presenti, Christina. ‘Understanding Human Trafficking Origin: A CrossCountry Empirical Analysis’. *Feminist Economics*, 18(2): S.231-263, 2012.

Renk, Bersu ve Demir, Oğuzhan, Ömer. ‘İnsan Ticareti ve Yasal Düzenlemeler: Eski Sorunlar, Yeni Çözümler’. *Polis Bilimleri Dergisi*, 13(1): S.51-75, 2012.

Sevim Meltem Efe, Özden, Salih Yaşar ve Yargıç, Lütfi. ‘Hayatını Cinsel Akt İle Kazanan Kadınların Aile Özellikleri’. *Anadolu Psikiyatri Dergisi*, 5: S. 11-15, 2004.

Saunders, Penelope. ‘Traffic Violations Determining the Meaning of Violence in Sexual Trafficking Versus Sex Work’. *Journal of Interpersonal Violence*, 20: S. 343-360, 2005.

Skilbrei, May-Len. ‘Taking Trafficking to Court’. *Women & Criminal Justice*, 20(1-2): S.40-56, 2010.

Staring, Richard H.J.M. ‘Human trafficking in the Netherlands:trends and recent developments’. *International Review of Law, Computers & Technology*, 26:(1), S.59-72, 2012.

TC Dışişleri Bakanlığı, ‘Türkiye’nin İnsan Ticaretiyle Mücadelesi’, 2012, <http://www.mfa.gov.tr/default.tr.mfa> Erişim Tarihi: 23.02.2013

Türk Ceza Kanunu, Seçkin Yayıncılık, Ankara, 2011.

UNICEF. ‘Türkiye’de Çocukların Durumu Raporu 2011’. <http://panel.unicef.org.tr/vera/app/var/files/s/i/sitan-tur-2011.pdf>. Erişim Tarihi: 28.04.2013.

UNICEF, ‘Annual Report 2010’, UNICEF Publishing, New York, S.5-9, 2010.

UNICEF, ‘The State of the World of the Children 2005 - Childhood under Threat’, UNICEF, New York, S. 25-90, 2005b.

UNODC, *Global Report On Trafficking in Persons*, United Nations, New York, S.18, 2012.

Yüksel A., *İstanbul Genelevinde Çalışan Kadınların Mediko Sosyal Durumları*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, İstanbul, S.15; 2001.

Yokoyama, Minoru. *Measures Against Human Trafficking in Japan*. Women & Criminal Justice, 20(1-2): S.27-39, 2010.

<http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4804.html>.

<http://www.goc.gov.tr/>

